Тақриз

ба фишурдаи рисолаи илмии Исмоилов Фаредун Хӯҷақулович дар мавзӯи «Сарчашмаҳои фолклории ҳаёт ва эҷодиёти Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10. 01. 09 – Фолклоршиносӣ

Мавзӯе, ки унвонҷӯ Исмоилов Фаредун Хӯҷақулович интихоб кардааст, ба мавзӯи муҳимми фолклоршиносӣ ва адабиётшиносӣ ихтисос дорад. Масъалаи пажӯҳиш ва баррасии рӯзгор ва эҷодиёти Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар фолклор ва адабиёти мактуб дар заминаи нақлу ривоятҳо, ёддоштҳои ҳамасрони ин нобиғаи ҳама давру замон ҳарчанд нав нест, вале бо дарназардошти аҳаммияти ҷанбаҳои таърихӣ ва фарҳангӣ мавзӯи болозикр муҳиммияти нави пажӯҳишӣ ба худ касб кардааст. Дар ин росто мавзӯе, ки соҳиби диссертатсия ба риштаи таҳқиқ кашидааст, дар фолклоршиносӣ ва адабиётшиносии тоҷик ба таври мушаххас ва дар шакли ҷудогона мавриди омӯзиш қарор нагирифтааст. Лозим ба ёдоварист, ки дар робита ба ин мавзӯъ корҳои шоёни пажӯҳишӣ аз ҷониби олимони тоҷик ва хориҷӣ анҷом пазируфтаанд.

Аз мутолиаи фишурдаи диссертатсия бармеояд, ки унвонҷӯ таҳлилу баррасии диссертатсияи хешро дар пояи усулҳои маъмули илми фолклоршиносӣ ва адабиётшиносӣ, яъне усулҳои муқоисавӣ-таърихӣ, таҳлили тасвирӣ амалӣ сохта, аз таҳқиқоти донишмандони шинохтаи ин соҳа фаровон истифода намудааст ва саҳми эшонро дар ин самт воқеӣ ва бо эҳтиром таъкид кардааст.

Чуноне аз муҳтавои фишурдаи диссертатсия маълум мегардад, дар тӯли қарнҳо ниёгони мо дар бораи шахсияти Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ нақлу ривоятҳои зиёде офаридаанд, ки аксари онҳо тавассути фолклор ва адабиёти хаттӣ маҳфуз монда, ҳамчун падидаи маънавӣ имрӯз низ ба ҳамагон хизмат мекунанд. Маҳз илму маърифати баландпоя, дониши фарох, истеъдоди фитрӣ ва хислатҳои неки инсонпарваронаи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ боис шуданд, ки ӯ дар байни мардум аз маҳбубияти зиёде бархурдор асту халқ дар ситоиши кору пайкораш осори безавол эҷод кардааст. Омӯхтани ҳаёту эҷодиёт, ҳунару истеъдод, муносибати шоир бо амирони Сомонӣ, масоили нобиноиву ошиқӣ аз назари ривоятҳои мардумӣ ва равобири ашъори ӯ бо осори шифоҳӣ дар айни замон муҳим буда ва дар ин замина навиштани рисолаи илмӣ кори хеле душвор ва судманд ҳам мебошад. Унвонҷӯ барои ба сомон расонидани пажӯҳиши худ ба осори гузаштагону имрӯзиён, аз тазкираву осори таърихӣ, ба мисли «Лубоб-ул-албоб»-и Муҳаммад Авфии Бухорой (асри XI), «Чаҳор мақола»-и Низомии Арӯзии Самарқандӣ (асри XII),

«Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандӣ (асри XV), «Баҳористон»-и Абдурраҳмони Ҷомӣ (асри XV) сар карда, то асарҳои тадқиқотии донишмандону адибон ва ҳамчунин асарҳои фолклории дар ин замина таълифгардида такя карда, рисолаашро анҷом додааст. Масъалаи дигар омӯхтани шахсият ва ҳунару истеъдод, кору фаъолият ва масоили гуногуни рӯзгори Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ аз назари ривоятҳои мардумӣ мебошад, ки унвонҷӯ бо камоли масъулияту фаросати суханшиносӣ кори худро дар заминаи таҳлили ривояту нақлҳои мардумӣ анҷом додааст.

Ҷавҳари кори муаллифи рисола дар ин аст, ки вай аҳаммияти омӯхтани сарчашмаҳои фолклории рӯзгор ва ашъори Рӯдакиро дуруст дарк намудаву ба хулосаҳои саҳеҳи илмӣ расидааст. Ба андешаи ӯ, бархе аз намунаи ривояту нақлҳои мардумӣ дар асоси воқеаву ҳаводиси таърихии марбут ба рӯзгор ва саргузашти шоир эҷод гардида, дар байни мардум бо қаринаҳои мухталиф густариш ёфтаанд. Ҷиҳати хуби дигари рисолаи мавриди назар нигоҳе ба корбурди устод Рӯдакӣ аз дурдонаҳои мардумӣ, бозтоби чеҳраҳои устуравию фолклорӣ, истифодаи зарбулмасалу мақолҳо ва ибораҳои рехта, симои махлуқоти асостирӣ, чистону лугз ва марсияҳо дар ашъори ӯ мебошад, ки арзиши пажӯҳишро бештару хубтар намудааст. Муаллифи диссертатсия дар асоси мисолҳо аз ашъори худи шоир ва ҳам аз осори шифоҳӣ таъкид намудааст, ки нигоштаҳои Рӯдакӣ бо осори мардумӣ алоқамандии наздик доштааст. Аз ин рӯ, ашъори устод Рӯдакиро на танҳо аз ҷиҳати бадеият ва образофаринӣ, ҳунари эҷод ва фасоҳати забон ҳамчун як намунаи шеъри олӣ қабул кардан мумкин аст, балки онро чун манбаи суннату расму ойин, ҷашну маросимҳо ва дигар чорабиниҳои миллии қадимӣ ва бовару эътиқодоти гузаштагони мо эътироф кардан зарур ва дорои аҳаммияти махсус мебошад.

Дар баробари комёбиҳои арзишманди илмӣ дар фишурдаи диссертатсия баъзе нуктаҳои баҳснок ва ислоҳталаб ба мушоҳида мерасанд, ки ислоҳи онҳо сифати кори илмиро меафзояд, аз ҷумла:

1. Дар баъзе маврид унвонҷӯ бо муҳаққиқони пешина баҳс намекунад ва иқтибосҳои овардаашро таҳлил накардааст (саҳ. 5, 15, 17).

2. Дар фишурдаи диссертатсия баъзе хатоҳои техникӣ, услубӣ ва имлоӣ дида мешаванд.Чунончи, дар баъзе маврид номи пажӯҳандагон бо андаке ғалат оварда шудааст: ба ҷои Е.Э.Бертелс номи муҳаққиқ дар шакли Э.Е.Бертелс, ё худ ба ҷои **Саид Нафисӣ** шакли баръакс Нафисӣ Саид омадааст. Ҳамчунин дар баъзе ҳолат дар дохили як ҷумла ному насаби баъзе олимон дар шакли пурра ва қисми дигарашон дар шакли

нопурра оварда шудаанд. Ба андешаи мо, унвончӯ дар ин маврид меъёри ягонаро интихоб менамуд, мувофиқи матлаб мебуд (саҳ,.8, 9, 15).

Камбудиҳои зикршуда ҷузъӣ ва ислоҳшаванда буда, қимати илмии рисоларо кам накардаанд.

Дар маҷмӯъ, рисолаи илмии Исмоилов Фаредун Хӯҷақулович дар мавзӯи «Сарчашмаҳои фолклории ҳаёт ва эҷодиёти Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ» аз рӯи ихтисоси 10.01.09 – Фолклоршиносӣ кори анҷомёфта буда, муаллиф барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ арзанда мебошад.

Номзади илмҳои филологӣ,
муовини директор оид ба корҳои илмии
Муассисаи давлатии
Пажӯҳишгоҳи илмӣ-тадқиқотии
фарҳанг ва иттилооти
Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон **Аминов А.Ҳ.**

Суроға: 734018, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯчаи Н. Қарабоев 17.
Тел: +(992) 934-62-63-46, +(992) 907-62-63-46
E-mail: raboni_81@mail.ru

Имзои Аминов Абулфатоҳро тасдиқ мекунам:

Нозири кадри Пажӯҳишгоҳи
илмӣ-тадқиқотии фарҳанг ва иттилоот **Раджабова А.К.**

Сурога: 734018, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯчаи Н. Қарабоев 17.
Тел: +(992) 233-58-84, +(992) 915-05-83-53
E-mail: vfarhang98gmail.com